



האזינו (429)

הוא הופך את המידות הטובות לרעות, הוא משחית את עצמו. במקרה כזה אומר הקב"ה: אתם הפכתם מוטב לרע! אף אני אהפוך מנהגו של עולם מוטב לרע! על כן נאמר בהמשך: "ושן בהמות אשלח בס", כלום דרכה של בהמה לנשוק בני אדם בשיניה? כלום ראינו מעולם פרה נושכת אדם? אלא מדה כנגד מדה היא, על שדור תהפוכות המה. כאשר האדם מקיים את המצוות כראוי, והופך את המדות הרעות לטובות, אף הקב"ה הופך עבורו כל עניניו לטובה, גם שלא כדרך הטבע.

ספר "ומתוך האור"

עם נָבֵל וְלֹא חָכָם (לב. ו)

עמא דקיבלא אוריתא ולא חכימו (אונקלוס). כתב בעל ה"שואל ומשיב": בליל מוצש"ק "האזינו" תר"ל, ערב חג הסוכות, נתגלה לי לפרש על פי מה שכתב הרמב"ן בפרשת "קדושין תהיו", שהיינו שייתכן להיות הכל על פי התורה ובכל זאת להיות נבל ברשות התורה. וזה שאמר, אף שקיבלו תורה, מכל מקום הוא נבל בשביל התורה. וזהו שאמר: "וְלֹא חָכָם", שאינם שמים על לב להבין שהגם שאין במעשה איסור תורה, אבל מכל מקום "נָבֵל" שמו. רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

ימצאנהו בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתַהוֹ יָלַל יִשְׁמֵן יִסְבְּכָנְהוּ יְבוֹנְנָהוּ יִצְרְנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָו (לב. י)

היה הגה"צ רבי משה זוננשטיין זצ"ל אומר: מתי זוכה אדם ל"יִסְבְּכָנְהוּ יְבוֹנְנָהוּ יִצְרְנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָו", כאשר חי בתחושה הדומה לאדם הנמצא "בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתַהוֹ יָלַל יִשְׁמֵן", שחי בבדידותו ומבין שאין לו על מי לסמוך רק על הקב"ה שהוא ישמור ויגן עליו כמו שאמר דוד המלך: "גֵּר אֲנִי בָאָרֶץ", אני כגר שאין לו שום קרוב ומכיר אלא הקב"ה לבדו, אבל כאשר חושב האדם כאותו כפרי שהתפלל אל השם ואמר רבש"ע אם לא תעזור לי אלך לבקש מדודי העשיר, אזי השי"ת לא יעזרנו, משום שהקב"ה אינו עוזר אלא למי שבוטח בו ורק בו. לכן ניתנה התורה במדבר להורות על הבטחון שהוא תנאי להצלחה. ספר "לחתך עליזון"

כִּי צִוְּנוּ מִכָּרֶם וְהִ' הִסְגִּירָם (לב. ל)

בספרי כאן מבואר שענין ההסגר הוא בשביל שהם טמאים שנאמר: "והסגיר הכהן את הנגע שבעה ימים שנית". ונראה שמהאי טעמא נאמר: "כִּי צִוְּנוּ מִכָּרֶם", כי פסק הרמב"ם (פי"ג מהלכות טומאת צרעת הי"א): דבגד שד' הסגירים יען טמאים המה, ורצה הקב"ה להפקע טומאתם, לכן מכרם לעכו"ם לטובתם כדי שיטהרו בכך ספר "מקח טוב"

יערוף כמטר לקחי (לב. ב)

התורה משווה כאן את התורה למטר, לגשמים. במה דומה התורה לגשם? נאמרו על כך הסברים רבים ונביא שניים מהם. הגשם מצמיח את האילנות והצמחים. הוא יורד על כולם באותה מידה ובאותו אופן, ומסייע לכולם לגדול. אבל יחד עם זאת, כל אילן וכל צמח גדל ומתפתח בדרך שונה, בהתאם למאפייניו הייחודיים אין דרך גדילתו וצמיחתו של אילן אחד, דומה לשל חברו. כך גם התורה, התורה היא אחת, היא מצמיחה את כולם; אך כל אדם צומח ממנה בדרך אחרת, בהתאם לתכונות נפשו. ראיתי הסבר נוסף להשוואת התורה לגשם, בשם האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא: השפעתו הברוכה של הגשם על האדמה וגידוליה, אינה ניכרת מיד בירידתו, אלא רק לאחר זמן, כאשר היבול גדל, גדילה זו היא בזכות ריווי האדמה כתוצאה מהגשם שירד קודם לכן; כך גם בדברי תורה, לעתים מלמדים ילד, או תלמיד, ולא תמיד נראה שיש השפעה לדברים כבר בשעת אמירתם, אך לאחר זמן הם פועלים את פעולתם על הלומד ומעצבים ומשנים אותו. המלקט

הַצֹּר תָּמִים פָּעָלוּ כִּי כָל דִּרְכָיו מִשְׁפָּט א-ל אֲמוֹנָה וְאֵין עֹל צִדִּיק וְיִשָּׁר הוּא (לב. ד)

א-ל אֲמוֹנָה: לשלם לצדיקים לעולם הבא... "וְאֵין עֹל" אף לרשעים משלם לפי צדקתם בעולם הזה. (רשי). מדוע הנהגת השם יתברך היא לשלם לרשעים שכר מצוותיהם בעולם הזה, בעוד שהצדיקים מקבלים שכרם בעולם הבא, והרי אלו ואלו עשו אותן מצוות? מבאר המהר"ל מפראג, שהצדיק והרשע שונים בתכלית במעשיהם. הצדיק, הרי צדיק הוא בכל פעולותיו, והמצוות הן עיקר מעשיו, בעוד שחטאיו הם רק מיעוט קטן ממעשיו, לכן מענישים אותו על חטאיו כאן בעולם הזה, שאין הם העיקר, בעוד שאת שכרו מקבל הוא בעולם העיקרי, עולם הנצח. אך הרשע, אשר עיקר מעשיו הם חטאים, נענש הוא עליהם בעולם העיקרי העולם הבא, ואילו על המצוות שקיים באקראי, בדרך עראי, מקבל הוא שכרו בעולם הזה. ספר "להתענג בתענוגים"

כִּי דֹר תִּהְיֶה הָמָּה (לב. ב)

אומר ה"משך חכמה": כל אדם נברא עם כוחות טובים וכוחות רעים. הקב"ה נתן לאדם מצוות, שמשפיעות על כוחות הנפש שלו, ונותנות לו שליטה על המדות. מצות צדקה, מעשרות ביכורים, למשל, משפיעות על הנדיבות, על יכולת הנתינה וההטבה לזולת, ועל תגובות רבות ושונות. המצוות שהאדם מקיים הופכות את המידות הרעות לטובות. לעומת זאת, אם עובר עבירות,

אני אמית ואחיה, מחצתי ואני ארפא (לב, לט)

כידוע, מהמילים "אני אמית ואחיה" למדו חז"ל מקור לתחיית המתים לעתיד לבוא. רבינו בחיי בפירושו לפרשה זו, דן בשאלה עתיקה, מדוע עניין זה של תחיית המתים נכתב רק ברמז, ולא בצורה מפורשת וגלויה: ודע כי רבים יתמהו וישאלו, למה לא נזכר ענין תחיית המתים בתורה בפירוש, כיון שהוא עיקר גדול ופינה גדולה בתורה? וכמה פרשיות התורה יאריך בהן הכתוב ויכפול אותן ואין בהן צורך כל כך, ואם כן למה יקצר הכתוב בעניין הזה וימסור עיקר גדול לרמז מועט? עונה על כך רבינו בחיי ביסוד כללי, שאותו הוא מוכיח מכמה מקומות: דרך התורה היא שכלל שהדבר נעלם יותר, כך התורה מקצרת יותר בהתייחסותה אליו. וראיה לדבר: בתיאור בריאת העולם בספר בראשית, בריאתו של האור מתוארת במלים ספורות בלבד, ואילו בריאת האילנות והצמחים וכו' מתוארת באריכות יתרה. וההסבר להבדל זה הוא כאמור לעיל, בריאת האור היא דבר נסתר ונעלם ולכן קיצרה בו התורה, ואילו יצירת הצמחים היא דבר מובן יותר לשכלנו והבנתנו. כי כן תמצא במעשה בראשית, שקצר בענין האור הראשון והאריך ביום שלישי בבריאת האילנות והצמחים. וכך גם כאן: דברים כגון עולם הבא ותחיית המתים, שהם דברים נעלמים ונסתרים, קיצרה בהם התורה, בהתאם לדרכה הכללית.

וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון (לב. מד)

והקשו המפרשים מדוע קראו הכתוב ליהושוע "הוֹשֵׁעַ". יש לפרש כי כאשר הלך עם המרגלים, היה זקוק לסעד וסיוע לבל יכשל בעצת המרגלים, לכן הוסיף משה רבינו אות אחת לשמו וקראו יהושע באומרו: י-ה יושיעך מעצת מרגלים. ברם כעת, לפני פטירתו של משה רבינו ומסירת ההנהגה ליהושע, ביקש משה לרמוז לכלל ישראל ששוב אין יהושוע זקוק לסעד וסיוע והוא ראוי להנהגה מצד עצמו, לפיכך קראו כאן "הוֹשֵׁעַ".

כתב סופר

פִּי לֹא דָבָר יֶקֶת הוּא מִפֶּה כִּי הוּא תִּיִּיכֶם (לב. מז)

נראה הביאור, דהנה אם חסר לאיש חכמת הכתב שאינו יכול לכתוב יפה, או שחסר לו ידיעת לשונות, וכיוצא בזה, אומרים עליו שהוא ריק מחכמות הללו. אבל איש מישראל שהוא בער מהתורה הקדושה, אין לומר עליו שהוא ריק מחכמת התורה, אלא כיון שאין לו תורה הרי הוא כגוף בלי נשמה, וחסר לו כל חיות ומהות כולה. וזה שאמר הכתוב: "שִׁימוּ לְבַבְכֶּם לְכָל הַדְּבָרִים וכו'... לְשֹׁמֵר לְעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת" (לב. מז), "פִּי לֹא דָבָר יֶקֶת הוּא מִפֶּה", כי אין זה דבר אשר נוכל לומר על החסר אותו שהוא ריק מזה, "פִּי הוּא תִּיִּיכֶם", אלא הוא עיקר החיות של האדם, ואם אין לו זאת אין לו כלום.

ספר "מקח טוב"

הלכה: מצות ישיבה בסוכה

מצות ישיבה בסוכה שיהיה אוכל ושותה, ישן ומטייל ודר בסוכה כל שבעת ימים, בין ביום ובין בלילה כדרך שדר בביתו בשאר ימות השנה. מצות ישיבה בסוכה חשובה היא מאוד, עד כדי כך שמובא בפוסקים שכל רגע ורגע שאדם יושב בסוכה הוא מקיים מצוה. וזהו בניגוד למה שחושבים רבים שמצות סוכה היא רק באכילה או בשתייה או שינה בסוכה, אלא כל רגע ורגע שנמצא בסוכה מקיים מצוה. לכן צריך להשתדל כמה שיותר להיות בסוכה וגם כשנצרך לדבר בענייני עסק וכדומה יש לו לדבר בסוכה.

ספר "הליכות מועד" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: מי שחושב על השם, השם חושב עליו.

פתגם חסידי

סיפור: תפילה

פעם בא חסיד לרבי לוי יצחק מברדיטשוב והתלונן: רבי, קשה לי מאוד להתפלל בכוונה. המחשבות מתפזרות לי לכל הכיוונים. חייך הרבי ואמר לו משל: כאשר בא אורח לביתך, ואתה רוצה להראות לו חיבה אינך זורק אותו מיד החוצה, גם אם הוא הגיע ברגע לא מתאים. כך גם במחשבות זרות שבתפילה: אל תיבהל מהן. קבל אותן לרגע, דע שהן שם, ואז תחזיר בעדינות את הלב למילים של התפילה. ואז הוסיף הרבי בחום: העיקר אל תוותר על השיחה עם ה'. אפילו אם באות מחשבות, כל מילה שלך יקרה מאוד בשמיים.

המלקט

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ייס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, סנדרין אסתר בת מרים, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סנון אזיזה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. זיווג הגון: יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיתי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. לעילוי נשמת: ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי ורגונה, אברהם בן אסתר.

